

BEN, SEN, O VE TELEFON*

ANAR**

*Telefon numaraları
Benzemez birbirine
Ama hepsinde
İnsan sesi...
...kötü günler
Benzemez birbirine
Birinde kendin susarsın
Birinde telefon.*

Vakıf Vekilov

Dün senin telefonun öldü. Yalnız insanlar ölmez ki... Telefon numaraları da ölür. Ömrün boyunca pek çok rakamı unutacaksın: Pasaportunun numarasını, en son çalıştığın işten aldığın maaşı, dostunun arabasının plâka numarasını, ay ile dünya arasındaki mesafeyi, yaşadığın şehrin nüfusunu. Başka rakamları da. Hepsini, hepsini unutacaksın. Sadece bu rakamdan başka. Bu beş rakam, üstelik

* Bu hikâye, Anar'ın Azerbaycan Türkçesiyle kaleme aldığı "*Seçilmiş Eserleri*, Cilt:1, Bakı, 1988 s. 64-83" adlı eserinden Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

** Azerbaycan sahası Türk Edebiyatının tanınmış şahsiyetlerindedir. 14 Mart 1938 yılında Bakü'de doğmuştur. Babası meşhur şair Gökçaylı Resul Rıza(1910-1 Nisan 1981), annesi ise Gence'nin köklü ailelerinden ve Kuzey Azerbaycan Türklerinin modern edebiyatında çığır açmış ünlü şairelerden Nigâr Refibeyli(1913-10 Temmuz 1981) hanımıdır. Resul Rıza Bey ve Nigâr Hanım, biricik evlatları Anar'ın yetişmesinde hiçbir fedakârlıktan kaçınmamışlardır. Yazar, 1966 yılında Azerbaycan Devlet Üniversitesi'nin Filoloji Fakültesinden mezun olmuştur. Sırasıyla Edebiyat Müzesinde İlmî Araştırmacı, Radyo Televizyon Redaktörü, Azerbaycan Tiyatro Cemiyeti Başkan Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur. Milletvekili de seçilen Anar hâlen Yazarlar Birliği Başkanlığı'nı sürdürmektedir. Çok iyi bir kültür muhitinde yetişen Anar, Azerbaycan Türk Edebiyatını olduğu kadar, Rus ve Batı Edebiyatlarını da tanıma fırsatını bulmuştur. Şair bir ailede yetişmiş olmasına rağmen Anar başarısını nesir alanında göstermiştir. Edebiyat dünyasına 1960 yılında yazdığı "*Bayram Hesretinde*" ve "*Geçen İlin Son Gecesi*" hikâyeleri ile ilk adımı atmıştır. Eserlerinde Azerbaycan Türkünün hayatından kesitler veren yazar, geniş edebî kültürü sayesinde, millî olandan beşerîye ulaşmayı başarmıştır. İnsan problemini ustalıkla işlemiş, günümüz insanının iç dünyasını başarıyla tahlil etmiştir. Çok yönlü bir yazar olan Anar, roman, hikâye, tiyatro, deneme, senaryo ve tenkit türünde eserler vermiştir. Eserleri arasında, *Ağ Liman* (Bakü 1970), *Molla Nesreddin-66* (Bakü 1970) *Adamın Adamı* (Bakü 1977), *Beş Mertebeli Evin Altıncı Mertebesi* (Beş Katlı Evin Altıncı Katı 1981) romanlarını, *Seçilmiş Eserleri* (Bakü 1987) başlığıyla iki ciltte toplanan hikâyelerini, *Dede Korkut* adlı senaryosunu ve *Dede Korkut Dünyası* başlığını taşıyan incelemesini sayabiliriz.

bu monoton akışta senin için en aziz hediye idi. Beş rakam, onun sesi ve telefon ahizesinden gelen menekşe kokusu.

Bazen ben siyah telefonun ahizesini öyle kaldırırdım ki, sanki piyanonun kağıdını açar gibi. Bazen bu siyah telefonu öyle kapatırdım ki, sanki tabutun kağıdını kapatır gibi.

Artık bu numara yok. Aslında var, ama benim için yok. Benim için bu numara artık yasak arazidir. Parmağımın altında telefon dairesinden verilen bu beş rakam artık benim için aşılmaz bir mesafedir; kilometreler, miller, fersahlarla ölçülen bir mesafedir. Ben bu mesafenin ancak beşte birini geçebiliyorum; dört rakamı çevirebiliyorum, ama hiçbir zaman son rakamı, beşinciye çeviremeyeceğim. Senin numaran kapalı kapıdır, anahtarını kaybettim.

Seni görmeyebilirdim de. Telefon ediyordum, sesini işitiyor ve diyordum ki; «Azizim, elin niye böyle soğuk?»

Seni göremiyordum, ama mesafelerden öyle hissediyordum. Sahil köyü sakinlerinin görmedikleri zaman bile denizi hissetmeleri gibi.

Şimdi ise deniz kayboldu. Tamamıyla yok oldu.

Bin defa tekrar edilen durum: Ben, sen, bir de o, elbette. Unutmadan bir de telefon.

Her şey Rasim'in düğününde başladı. Firuz kadehini kaldırırken sözlerine devam ediyordu:

-Biz beş arkadaşık. Tıpkı o filmdeki gibi, hatırlar mısınız, onlar beş arkadaşık. Ben, Kemal, Murat, Rasim ve Seymur. Bizi tek tek fethettiler, teker teker boyunduruğa aldılar. Bakın, onlar aldılar, bizim hanımlar. Üstelik evde de çocuk gibi ağır yükümüz var. Evet, aile meşakkati bizi sardı, fena sardı. -Herkes gülüştü- Bugün de biz Rasim'i kaybediyoruz. Üzüntümüz ondan. Tabii ki şaka ediyorum. Mes'ut olun Feride, Rasim. Size sonsuz mutluluklar, can sağlığı ve uzun ömürler diliyorum. Oğullu, kızlı olasınız. Sizin sağlığınıza içtik, yine de içeceğiz. Şimdi ben bu kadehleri sonuncu gencin sağlığına, bizim canımız ciğerimiz Seymur'un sağlığına kaldırmak istiyorum. Bekârdır, sultandır. Sağ ol, var ol, bülbül ol, kafeste olma.

Herkes bana bakıyordu, gülüşlerin ve kadeh şingirtılarının arasında tanıdık yüzleri görüyordum, dostlarımin yüzlerini. Yüzlerde sevinçli, sevinçli olduğu kadar da şaşkın ifadeler vardı.

Misafirler ayrılırken, biz hepimiz, Firuz, Kemal, Murat, hanımlarıyla, sadece ben tek olmak üzere beraberce çıktık. Biz gecenin ortasında uyuyan şehrin sokaklarını adımlıyorduk. Birden Firuz'un karısı benim koluma girdi:

-Peki, Seymur, senin düğününü ne zaman yapacağız?

-Uzak gelecekte.

-O niye, o? Yoksa sen bu meddahın sözlerine mi inanıyorsun? O, nazlı bir okşamayla kocasına sokuldu.

-Aile hayatının cehennem olduğunu mu sanıyorsun?

Firuz:

-Kendisine lâyük kız bulamıyor, dedi.

-Sahi mi? Çocuklar duyuyor musunuz? Gelin Seymur'a bir kız bulalım. Senin için Bakû'nun en güzel kızını bulsak, evlenir misin?

-Elbette, dedim, ancak bir şartla. Bu saatte, bu dakikada bulursanız evlenirim. Yoksa vazgeçerim.

Kemal:

-Gözümün nuru, dedi, gecenin bu vaktinde sana nereden kız bulalım? Sokaktan bulacak değiliz ya... Üstelik gecenin bu vaktinde sokaklarda gezen kız almazsın her hâlde.

-Evet, dedim, tamamıyla doğru buyurdunuz. Ancak bu konuyu kapatalım artık.

-Benim bir teklifim var, gelin Seymur'a telefonla kız bulalım. İşte, bak, telefon kulübesi de var.

-İyi fikir, dedim, ama iki kapıklığım yok. Dört bir taraftan bana iki kapıklıklar uzattılar. Kulübeye girdim.

-Numarayı söyleyin.

Firuz:

-Yahu aklına gelen numarayı çevir, dedi. Meselâ...Birden sözünü yarım bıraktı. Yok arkadaş, ben bu işte yokum. Belki de kaynananla anlaşılamazsın, yapışsın benim yakama.

-Korkak, dedim, asıl mesele de bu ya. Evlenmek ciddî iştir. Hiç kimse mes'uliyeti almak istemiyor. Kemal, sen bir numara söyler misin?

-Benim bir fikrim var, diye Firuz'un karısı lâfa karıştı. Onun daima ileri sürececek bir teklifi olurdu.

-Hiç kimse mes'uliyeti üzerine almak istemiyor. Öyleyse gelin, mes'uliyeti paylaşalım. Herkes bir rakam söylesin.

Firuz:

-Âlâ, dedi. O, her zaman karısının fikirlerini beğenirdi.

-İki

Ben ikiyi çevirdim.

Firuz'un karısı:

-Dokuz, dedi.

Kemal:

-Sıfır, dedi ve karısına baktı:

-Sen söyle.

-Ben mi? Ne söyleyeyim, bilmem ki... Peki, dört.

Murat:

-Beş, dedi.

Sadece Murat'ın karısı bir şey söyleyemedi, çünkü ahizeden artık kesik sinyaller işitiliyordu.

-Nişanlım uyumuş, dedim, güldüler. Ben telefonu kapattım.

Yolumuza devam ettik, yavaş yavaş dağıldık, herkes evine gitti. Ben, nedense, kendimi çok yalnız hissettim. Deniz kenarına döndüm, uzun süre تنها bulvarı dolaşım. Karanlık denize ve uzaklardaki rengârenk ışıklara bakıyordum,

birden telefon ettiğim numara aklıma geldi. Saat, gecenin ikisiydi. Yakındaki telefon kulübesine girdim, deliğe iki kapıklik attım ve numarayı çevirdim.

Telefonun ahizesinden kadın sesi geliyordu. Uykulu bir ses değildi, birazcık yorgun, biraz da şaşkın.

-Buyurun.

-Merhaba.

-Merhaba, kimsiniz?

-Benim. Gelin tanışalım.

Ben tokat gibi suratıma çarpılacak sert bir cevap bekliyordum; veyahut da yüzüme çarpılacak kapı gibi, telefonu kapatacağını sanıyordum. Ama ne küfretti, ne de telefonu kapattı. Sesi evvelki gibi sakindi.

-Tanışmak için vakit biraz geç değil mi?

-Geç mi? Hayır, asla! Tam vaktidir. Ben şu anda en yakın arkadaşımın düğününden ayrıldım. O, benim bekâr dostlarımla sonuncusuydu. Bana öyle geliyor ki, bugün onun düğünü değil, matem günüydü.

-Vay, vay, vay. Neden öyle söylüyorsunuz? Peki siz evli değil misiniz?

-Hayır, ya siz evli misiniz?

O, güldü:

-Tanışmamızın ilk dakikasında her şeyi öğrenmek mi istiyorsunuz?

-Bağışlayın, lütfen. Beni telefon sapıklarından sanmayınız. Bilmem nedense yalnızlıktan patlıyorum. Onun için, dedim ki, telefon edip birisiyle sohbet edeyim.

-Peki benim numaramı nereden buldunuz?

-Tesadüfen. Aklıma gelen numarayı çevirdim.

-Tuhaf doğrusu.

-Biliyor musunuz, biraz içtim. Onun için, kendimi çok yalnız hissediyorum.

-Olabilir, zararı yok.

-Sizinle görüşebilir miyiz?

-Hayır, bakın bu olacak iş değil. Gelin bu şekilde tanışmış olalım.Şimdi vakit geç oldu. Gidin evinize yatıp uyuyun. Sabah kalktığınızda bütün gamınız, kederiniz uçup gidecektir. Göreceksiniz.

-Ama ben sizi görmek istiyorum, hiç olmazsa konuşmak istiyorum sizinle.

-Telefon numaramı biliyorsunuz. Yarın kalktığınızda, yine de benimle konuşmak istiyorsanız, telefon edin.

-Sahi mi?

-Elbette. Hayırlı geceler.

-Size de. Yarın size telefon edeceğim.

Komik bir şeydi doğrusu, ama telefonu kapatıp boş, ıssız sokaklarda yürürken bana öyle geliyordu ki, artık yalnız değildim. Her kimse beni de düşünen biri vardı.

Ertesi gün, tabii ki telefon etmedim.Bütün gün bin bir türlü işle meşgul oldum ve her şeyi unuttum. Birkaç gün sonra iş plânımın müzakeresinde lâboratuvar müdürümüzle aramda sert bir tartışma geçti. O, aynı zamanda benim ilmî danışmanımdı.

Müzakereden sonra Firuz beni evlerine götürdü. Onunla aynı enstitüde çalışıyorduk. Yolda o bana akıl veriyordu, diyordu ki; fevrî olma, her şey için patlama. Eğer haklıysan gerçeği ifade etmenin ve fikrini savunmanın çeşitli yolları var.

Herkesi kendine düşman etmekle kimseyi inandıramayacaksın. Biraz uyumlu ol, ikna etmeyi bil. Baktın ki, doğruyu söylemiyor ona şöyle demelisin: «Anlaşılan siz meseleye çok yönlü bakamıyorsunuz. Bence konuyu tekrar gözden geçirseniz, benimle hemfikir olursunuz.» Yoksa senin gibi, «Siz hiçbir şeye inanmıyorsunuz, cahilsiniz. Onun için de...»

-Onun için de, dedim, senin bu politik tavırların beni canımdan bezdirdi.

-Anlaşıldı, görüyorum ki, seninle adam gibi konuşulmuyor. Haydi, bize çay içmeye gidelim...

Firuz'un karısı:

-Biliyor musun, diyordu, hiç birimiz ona öğretmedik, bilmiyorum, bu sözleri nereden öğreniyor, kendi kendine öğrenmiş, an ne, bab ba diyor.

O, bir yaşına girmiş oğullarından bahsediyordu. Firuz öbür odada, ev kıyafetlerini, terliklerini giyinip geldi.

-Doğru, dedi, şaşılacak şey. Biliyor musun ben yeni bir nazariye ortaya attım. Bana öyle geliyor ki, dili çocuklar yaratmışlar. Büyükler değil, özellikle çocuklar. Biz büyükler de, onların yarattığı sözlerden istifade ediyoruz. Seymur amcası, söyle bakalım, nerede böyle tatlı çocuk gördün, kimin böyle bir oğlu var, ha?

Ne kadar uğraştıysam da, telefon numarasını hatırlayamıyordum. İkinci kısmı hatırlıyordum, önceki ilk rakamı da hatırlıyordum; üçüncü rakam, sıfırdı. Pe-ki, ikinci rakam kaçtı? Hatırlayamıyordum da hatırlayamıyordum.

-Bana bak, Semaye. O akşam sen hangi rakamı söylemiştin?

-Hangi akşam, ne rakamı?

İzah edecek oldum. Bir yığın şakaya, gülüşmelere maruz kaldım; bir yığın varsayımı, tavsiyeyi dinlemek zorunda kaldım. Bu konuyu öyle dile doladılar, alaya aldılar, öğütler verdiler. Ama her şey bir yana, kapıdan çıkarken Semaye ;

-Ha, hatırladım: Dokuz. Benim trolleybüsün numarasıydı, dedi.

-Alo, merhaba. Benim.

-Merhaba. Kiminle görüşüyorsunuz?

-Ne çabuk unuttunuz. Hatırladınız mı, ben size telefon etmiştim, bundan üç gün önce, tam bu saatlerdeydi.

-O zaman sesiniz daha değişikti dedi ve alaylı bir sesle ilâve etti:

-Belki de bu sefer konuşan başka birisidir. Geçen sefer evlenenin başka bir dostu yalnızlıktan şikâyet ediyordur. Oyalanmak için telefon maceralarına girişmişsiniz.

O, sert ve keskin konuşmayı beceriyordu.

-Yemin ederim ki, benim. Her hâlde geçen sefer sesim sarhoş sesiydi, onun için tanımadınız. Şimdi nasıl, tanıyabildiniz mi?

-Evet, şimdi tanıdım. Sanki başka birisiyle görüşüyormuşum gibi geldi, affedersiniz. Sakince güldü.

-Demek bugün sarhoş değilsiniz.

-Kesinlikle. Ayıkken telefon ettim ki, hakkımda yanlış düşünmeyesiniz. Ayrıca beni alkolik filan da zannetmeyiniz. Ayda yılda bir defa içerim.

-Beni aramakla çok iyi ettiniz, bu akşam ben de çok sıkılıyordum. Radyom bozuldu da.

-Siz her zaman böyle geç mi yatarsınız?

-Evet, gece yarısına kadar radyo dinlerim. Ama bugün radyomun lâmbası bozuldu, çıldırarak gibiyim.

Ahizeden piyano sesleri geliyordu. Ses, çok uzaklardan geliyor gibiydi..

-Siz sorulara cevap vermeyi sevmiyorsunuz, ama söyleyin kimdir bu gece vakti piyano çalan?

O, güldü:

-Aaa, bizde değil, komşuda çalınıyor. Sabahtan akşama kadar piyano çalan bir kız var, insanı canından bıktırıyor. Duvarlar ince, çaldığı melodiler beni usandırdı. Radyo dinlerken, en azından onun sesini duymuyordum.

-Radyoda ne dinliyorsunuz?

-Uzay evimin içi gibidir. Bakın burada her zaman gece konseri var.

Sanki ben onun radyo dalgaları üzerinde gezinen parmaklarını görüyordum.

-Burada ise, kesik kesik melodiler var, uzak okyanusların üzerinden uçup geliyor. Burada daima tufan uğuldar; burada da bilmediğim bir dille konuşuyorlar. İşte burada da daima sesler işitilir. İnsanlar gülüyor, alkışlıyorlar; ben sözleri anlamıyorum, ama herkes gülüyor; daha kuvvetle alkışlıyorlar; ben de neşeleniyorum. Burada da radyo tiyatrosu var. Bir erkekle bir kadın çok alçak sesle, hatta fısıltıyla konuşuyorlar; mikrofonda nefes alıp verişlerini hissediyorum. Radyo tuhaf şey doğrusu. Sanki bütün dünya odamda. Dünyanın gecesi, gök, melodiler, dramlar ve uçaklar.

-Uçaklar niye?

-Dinleyin, dedi.

-Anladım ki, susup dinliyor. Ben de kulak verdim. Bir süre sonra uçak uğultusunu işittim. Acaba bu uçak bizim evin üstünden de geçecek mi? Acaba onun evi hangi semttedir? Şehrin hangi tarafındadır?

-Radyo ile uçaklar akrabadır, değil mi? diye masumca sordu.

-Nereden akraba olabilirler ki?

-Gökyüzünden dedi ve tekrar sustu.

-Artık ahizeden uçak uğultusu değil, deminki monoton melodiler duyuluyordu.

-Ben hiç durmadan konuşuyor, konuşuyorum. Siz de hep susuyorsunuz. Siz de bir şeyler söyleyin.

Kendi kendime şaşıyordum. Bilmem neden bir yabancıya, kimseye söylemediklerimi, anlatmadıklarımı söylemeye başlamıştım. Ona işteki sıkıntılımlardan, eski dostum Firuz ile gündün güne uzaklaştığımızdan, ilmi danışmanımı neden sevmediğimden, iş görüşmesi esnasında ona ağızma geleni söylediğimden ve daha nice buna benzer şeylerden söz ediyordum. Niye bütün bunları özellikle ona söylüyordum? Ben de bilmiyordum. Ama kendimi tutamıyordum.

Birden kendime geldim. Onunla çarçabuk vedalaşıp telefonu kapattım.

Evime doğru yürürken düşünüyordum. Düşünüyordum ki, bunu kime söylesem, inanmaz. Gerçekten de, tanımadığım, yüzünü bile görmediğim birisine kalbini açmak, doğru muydu? Ben onun hakkında ne biliyordum? Hiçbir şey. Sadece geceleri onun radyo dinlemeyi sevdiğini, komşusunun ise, piyano çaldığını biliyordum.

Bu hikâyenin kahramanlarından biri, telefondur. Telefon hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Son zamanlarda, telefon konusunda çok düşünüyordum: Onlar bana, tuhaf ve çeşitli tiplerde görünüyorlardı. Lâboratuvar müdürümüzün odasında, masanın üzerinde, siyah bir telefon var. Her defasında bu telefona baktığımda, onun kablosunu, dinamit fitiline benzetirim. Müdürün daima endişeli, daima telâşlı, korku dolu gözlerine baktığımda, bana öyle geliyor ki, bu telefonu onun odasına geç patlayacak bomba olarak koymuşlar. O, telefonun her çalışından, her hareketten irkilirdi. Her hâlde o, bu bomba-telefonun her an kötü bir haberle patlayabileceğini düşünüyordu. Bir gün telefon edip diyeceklerdi ki, «seni işten çıkardılar», yahut da, «karın evden kaçtı».

Yazı İşleri bürosunda da bir telefon vardı. Rakamları silinmiş, siyah bir daire şeklinde, dış görüşmelere kapalı, sanki mühürlenmiş gibiydi. Bana öyle geliyordu ki bu telefon, tekerleksiz araba, adressiz bir mektup gibi, yardıma muhtaç ve âcizdir. O, sanki itaatin, boyun eğmişliğin, pasifliğin, teşebbüssüzlüğün sembolüydü. Onunla sana telefon edebilirler, ama sen hiç kimseye telefon edemezsin. Telefon kulübelerindeki telefonlar, bunun tam aksiydi. Onlarla sen telefon edebilirsin, ama hiç kimse seni arayamaz. Telefon aç, ağzına geleni söyle, hatta küfret, seni kim bulacak? Bu telefonlar, cezasızlığın, sorumsuzluğun, başı boşluğun sembolüydü. Onların üstünlüğü, bombardıman uçaklarının, silâhsız gemi üzerindeki üstünlüğüne benziyordu.

Bilseniz, evimde telefon olmamasına ne kadar hayıflanıyordum. Elime geçen iki kapikleri «Hacı Gara» hasisliğiyle topluyordum. İmkân buldukça para bozdurup, iki kapiklik alıyordum. Her gece ona telefon ediyordum. Her zaman onu geç saatlerde arıyordum. Bu, gelenek hâlini almıştı. Onun biraz yorgun, biraz alaycı, biraz kederli sesine, komşusundan gelen monoton melodilere, radyonun zorlukla sezilen sesine, uçak uğultularıyla, radyodan yayılan sesin kesintiye uğramasına, alışmışım. Artık, az da olsa onun hakkında bir şeyler öğrenmişim. Adının Medine olduğunu, yalnız yaşadığını biliyordum. Biliyordum ki, gözleri kahverengiydi. Ayakkabı numarası, otuz beşti. Bundan başka hiçbir şey bilmiyordum. Bir defasında sordum:

-Kaç yaşındasınız?

-Yaşlı bir kadımdım. Torunlarım var, dedi. Onun genç sesinden beni alaya aldığı anladım. Anladım ki, ne yaşından, ne işinden, ne de ailevi durumundan konuşmak istemiyordu. Ben de inat edip bir şey sormuyordum. Bu konuda o da bana bir şey sormuyordu, ama yirmi dokuz yaşında, bekâr bir erkek olduğumu, akademide çalıştığımı, biliyordu. Sadece adımı bilmiyordu. Nedense ona asıl adımı değil, başka bir isim söylemişim: Rüstem. Niye? Bilmiyorum. Belki, onun da asıl adı Medine değildi.

-Peki biz ne zaman görüşeceğiz?

-Ne yapacaksınız görüşüp de? dedi, belki de böylesi daha kötü olacak. Sizi bilmiyorum, ama benim için bu telefon sohbetleri çok hoştur. Nedendir bilmem,

hayatıma bir tazelik getirdi. Belli saatlerde telefon beklemek benim için çok hoştur. Telefon edeni hiç tanımıyorum, yüzünü de görmedim. İşte bundan dolayı onunla açık açık konuşabiliyorum. O da kalbinden geçenleri bana anlatabiliyor. Beni hiç görmemiş, nasıl biri olduğumu tasavvur bile edemiyor. Sizce bunun neresi kötü? Görüşürsek, birbirimizi beğenmeyebiliriz, büyü bozular. Birbirimizi beğensek bile, her şey değişir, bayağılaşır. Gelin, ilişkimizi bu şekilde devam ettirelim. Sizi temin ederim ki, böylesi daha iyi. Bırakalım bunları da, işinizden bahsedelim. O mesele ne oldu? Tartışmanızı kastediyorum. Anlaşabildiniz mi?

-Hayır, dilekçe verdim. Ayrılacağım oradan.

-Nereye?

-Şimdilik bilmiyorum. Siz ne tavsiye edersiniz?

Cevap vermedi ve ben uçak uğultusu işittim.

Yeni yılı Firuzlarda karşıladık. Taze gelinle damat, Rasim ile Feride de gelmişlerdi. On ikiye on kala, hepimiz masanın çevresinde toplandık. Firuz'un karısı, diğer hanımların da yardımıyla çok mükellef sofrayı hazırlamıştı. Ben herkesin geç gelmiştim. Hava soğuktu. Karlı, soğuk sokaktan sonra, evin sıcaklığı, aydınlığı insana daha bir hoş geliyordu. Saat on ikiyi vurdu. Birbirimize sarılıp öpüştük. Herkese mutluluk, huzur diledik. Firuz dedi ki:

-Bu yıl, tarihî bir yıl olacak, Seymur evlenecek.

Bir kadeh daha içtik ve Firuz beni kenara çekti. O, akşamın ilk saatlerinden itibaren içmeye başlamıştı. İyice sarhoş olmuştu ve kadehini sadece benim sağlığıma kaldırıyordu:

-Senin sağlığına içiyorum. Daima böyle ol. Mert, prensip sahibi, ama biraz daha cana yakın, uyumlu ve hoşgörülü. Hayata açık gözlerle bak. Biliyorum, içinden bana gülüyorsun, belki de nefret ediyorsun. Belki de sanıyorsun ki ben bütün bunlar için, -pırıl pırıl parlayan mobilyalarını gösteriyordu- veyahut da Semaye'ye kürk giydirmek için benliğimi kaybettiğimi, düşünüyorsun. Hayır. Ben hiçbir zaman vicdanımın sesine kulak tıkamadım. Asla vicdanımın kabul etmediği sözü söylemedim. Buna emin olabilirsin. Ama...

Sözlerine ara verdi.

-Ama insanın aklı başında olmalı. Horoz gibi ortalığa atılmamalı. Sakin olu-
nacak yer vardır, öfkelenecek yer vardır. Öyle bir an gelir ki, sözünün arkasında
ısrarla durursun; bazı küçük işlerde sakin davranmak daha iyidir.

-Belki de sen haklısın, ama benim için bu hak-hukuk meselesi çok önemli-
dir. Burada geri adım at, orada ileri çık. Böyle spordan ben bir şey anlamıyorum.

O, elini salladı.

-Neyse canım, gel içelim. Yeni yılda nerede çalışacaksın?

-Gazetede, dedim. Dün kararnamem çıktı.

-Sen daha iyi bilirsin, ama bana sorarsan, gitmekle iyi etmiyorsun.

Piyanonun başına geçti, çalmaya başladı, karısı ise, bizim radyonun moda
şarkılarından birini söylüyordu. Birden aklıma melodiler, sonra da radyo geldi.
«Kadehimi kaldırmak istiyorum», dedim. Kadeh kaldırmadığımı bildikleri için
şaşkınlıkla bana baktılar.

-Bakın, biz hepimiz buradayız, aynı yerde toplanmışız, keyfimiz, yerinde.
Gelin şimdi düşünelim, bu akşam yalnız kalanlar ne yapıyorlar? Meselâ, nöbet-
çiler, hareket memurları.

-Kim, kim? diye oradan buradan seslendiler.

-Hareket memurları diyorum. Evet, o hareket memurları ki, tren seferlerini
ezbere bilir, تنها kulelerden geceleyin, karda borada, yola çıkıp trenleri uğur-
larlar.

Rasim:

-Konuşmayın, her hâlde arkadaşımız kafayı buldu. Herkes kahkahalarla gül-
dü. Firuz hemen bana baktı ve ayağa kalktı.

-Durun, durun, dedi. Kırıldı galiba. Rica ediyorum, gülmeyin, mesele ciddi-
dir. Demek ki, hareket memurlarının şerefine, öyle mi Seymur?

Herkes kadehini kaldırdı.

-Hayır, dedim, ben hareket memurlarının sağlığına kadeh kaldıralım, demek
istememedim. Sözümü ağzıma tıkadımız. Şimdi o, radyonun başına oturmuştur. O,
bütün radyo istasyonlarının programını biliyor. Hareket memurlarının trenlerin

karşısına çıkması gibi, o da radyo konserlerinin karşısına geçmiştir. Bütün dünyaya onun odasındadır, bütün dünyaya rağmen o, yine yalnızdır...

Ben bir yudumda kadehi başıma diktim.

Herkes sessiz sedasız içti, şaşkınlıkla birbirine baktılar, ama bir şey söylemediler. Bir süre sonra başka şeylerden konuşmaya başladılar.

Koridora çıktım, numarayı çevirdim ve dinlemeye başladım. Telefona cevap veren olmadı. «Bu da senin hareket memurun» diye düşündüm. Onun için boşuna üzülüyorsun. Nerede olduğunu bilmiyorum ama, her hâlde o da yeni yılı karşılıyordur. Niye karşılamasın ki!»

Sonra yeniden telefon ettim. Yeni yılını Moskova saatiyle tebrik etmek istedim. Telefona cevap veren olmadı, bir saat sonra tekrar telefon ettim, Prag vaktiyle yeni yılını kutlamak istedim, yine cevap veren olmadı. Bir saat sonra tekrar telefon ettim. Nerenin vaktiyle bilmiyorum, yeni yılını kutlamak için, belki Grinviç vaktiyle...

Nihayet, sabah altı buçukta, sokaktaki telefon kulübesinden telefon ettiğimde cevap verdi.

-Atlantik saatiyle yeni yılınızı tebrik ediyorum, dedim. Galiba ne demek istediğimi anlamadı, ben de açıklamadım.

-Siz misiniz? Kapıdan içeriye şu anda girdim.

-Biliyorum, gece boyunca durmadan size telefon ettim.

-Arkadaşımın evindeydim.

-Zararı yok, dedim, yeni yılda ben size çok önemli bir şey söylemek istiyorum. Ben sizi seviyorum. Üstelik delicesine seviyorum.

-Sahi mi? O, güldü. Çok güzel bir haber. Yeni yıl kötü başlamıyor.

-Siz benim azizem, gözümün nurusunuz, ne söyleyeceğimi bilemiyorum, ama ben hiç kimseyi böyle sevmemiştim. Biliyorum, size komik geliyor, birbirimizi hiç görmedik. Ama, ne yapalım ki, durum bu, anlattığım şeyler doğru. Ben sızız yaşayamam.

-Daha doğrusu, benim telefonum olmadan, dedi. Biliyorum sözler boş sözlerdir, ama bunları işitmek hoştur.

İlk defa sohbetimize piyano sesi eşlik etmiyordu. Sabah olmak üzereydi. Ben vaktiyle müzik okulunda okuduğum için, aklıma şöyle bir benzetme geldi: Hayatın gerçek melodisi, beyaz ve siyah perdelerin, gündüz ve gecelerin, iyi, aydınlık günlerin ve kötü, karanlık günlerin tezadı...

-Ben sizi ne zaman göreceğim? Ama siz doğru söylüyorsunuz, görüşmeyelim. Bu, sevginin en güzel şeklidir, birbirimize telefon hatlarıyla bağlanmışız. Güzel bir ilişki bu.

-Tek taraflı bir ilişki, dedi, tek taraflı diyorum çünkü, siz bana telefon edebilirsiniz ama, ben size edemem.

-Evet, onun için de, ben sizi görmeliyim. Adresinizi verin, hemen geleyim oraya.

-Rica ederim, dedi. -Sesinde büyük bir keder sezdim.- Bu sevinci benden almayın. Böyle teklifleri bana pek çoğu ediyor. Siz de teklif ederseniz, sizinle de selâmımı keseceğim.

Sustu, sonra ilâve etti:

-Ama size çok alıştım. Siz benim, kocamın ölümünden sonra kendime yakın ve mahrem hissettiğim ilk erkeksiniz.

Ocak ayının ikisinde yeni işime başladım. Bütün günü hacimli bir yazıyı re-dakte etmekle geçirdim, iş biter bitmez daktilografa verdim. Yarına mutlaka yetiştirmesi gerektiğini söyledim. Yayın evinin önünde uzun bir liste asılmıştı. Listede çalışanların adres ve telefon numaraları vardı. Ben gözümün ucuyla listeye baktım ve birden irkildim. Sanki tanımadığım insanların arasında tanıdık birini görmüştüm.

-Velizade kim?, diye sordum.

-Bizim daktilograf. Biraz önce evrak verdiniz ya ona...Niye sordunuz?

Pencereden baktım. Kahverengi gözlü daktilograf, merdivenlerden aşağıya iniyordu. Yüksek topuklu ayakkabıları tak tuk diye ses çıkarıyordu ve ben onun ayakkabı numarasının otuz beş olduğunu biliyordum.

Her şey, masallardaki gibiydi. Talih bizi iş yerinde karşılaştırmıştı, ama o henüz hiçbir şey bilmiyordu. Şimdi o, daktilosunda benim verdiğim metni yazar-

ken, onu benim verdiğimi aklından bile geçirmiyordu. Yani metni benim verdiğimi biliyor, ama benim o olduğumu, daha doğrusu, nasıl anlatayım, benim ben olduğumu bilmiyordu.

Kendimi tutamıyordum, bu yeniliği ona duyurmak istiyordum, otomatik telefondan onu aradım. İlk defa bu kadar erken arıyordum ve telefon susuyordu. Zararı yok, varsın cevap vermesin, her zamanki vakitte ararım, sürpriz olsun, diye düşündüm.

Gece onu aradım.

-Merhaba. Bundan iki saat önce size telefon etmişim.

-Neden böyle erken aradınız? Arkadaşımlardaydım. Elimde yetiştirilecek işim vardı, onlarda çalışıyordum.

Gülüştümü güçlkle bastırarak,

-Ne işiydi ki? diye sordum.

-Eve iş getirdim. Yeni müdürümüzün verdiği vazife.

-Yeni müdür?

-Evet, bugün dairemize yeni şube müdürü tayin edildi.

-Demeyin, -gülmek için kendimi zor tutuyordum- peki yeni müdürünüz nasıl biri?

-Vallahi ne diyeyim, bilmem. Nedense benim pek hoşuma gitmedi. Kendini beğenmişin biri, gibi geldi bana. Doğrusu, ilk intiba yanıltıcı olabilir, ama, her hâlde...

Ben donup kalmıştım, işin bu tarafı hiç aklıma gelmemişti.

-Niye hoşunuza gitmedi ki?

-Canım, hiç işte, ilk intiba çoğu zaman yanıltıcı oluyor. Belki de iyi biridir. Her hâlde, kendisini öyle göstermek istiyor. Uzun boylu, yakışıklı bir genç, yüzü de güzeldir, ama sanki biraz havalı birine benziyor... İnsana öyle tepeden bakıyor ki. «Yazıyı yarına yetiştirin!», derken, konuşması da emreder gibiydi.

O, ilk olarak işi hakkında ağzından bir lâf kaçırdı. Ancak ben o söze sarılıp, işinin ne olduğunu sormadım. Nasıl olsa sormadan da biliyordum.

-Peki, sizin iş meseleniz ne oldu? diye sordu. Yeni işe başladınız mı?

O anda garip bir oyuna başladığının farkında değildim, ama anı olarak bilinmeyen bir iç güç bana mani oldu ve şöyle cevap verdim.

-Hayır, biliyorsunuz, fikrimi değiştirdim. Eski işime devam edeceğim.

Ertesi gün ilk defa, Medine'yi, benim Medine'mi gördüm. Aslında dün de görmüştüm onu. Ama dünkü çehre, diğer çehrelerden biriydi, hoş, güzel bir çehreydi; fakat diğerlerden ayrılan bir özelliği yoktu. Sıradan bir çehre... Hatta belki güzel de sayılırdı, ama nedense solgun, tutkun bir güzellikti bu. Bütün bunlar dün böyleydi. Bugün ise, her şey bambaşka idi. Onun yazdığı yazıları incelerken, gizli gizli yüzüne bakıyordum. Onun bana yabancı olan dış görünüşü ile bana bu kadar yakın, mahrem sesi arasında, gerçek varlığı ile telefondaki varlığı arasında bir ahenk, uygunluk arıyordum.

Ona çok samimî ve hassas davranıyordum ve bunu yaparken de değişikliği hissedip hissetmediğini merak ediyordum. Bunu öğrenmek için akşamı bekliyordum. Telefon saatini.

-Size söylemiştim ya, ilk intiba çok defa yanıltıcı oluyor. Meğer, öyle cana yakın, öyle hassas adammış ki...

-İkinci izlenime de fazla inanmayın, o da aldatıcı olabilir.

-Yok, yok, dün onun gözlerinin içine bakamamıştım. Bugün baktım. «Acaba ne zaman baktı ki ben hissetmedim, diye düşündüm.» Bilseniz gözleri ne temiz, ne akıllı bakıyor.

-Kıskanıyorum sizi ha, dedim.

Bu oyun böyle başladı. Artık ben bu oyunun kurallarını da biliyordum. O ise, her şeyden habersizdi.

Ben artık hiçbir şey yapamazdım. Olaylar benim kontrolümden, ihtiyarımdan çıkmıştı. Posta kutusuna atılan mektup gibi.

Bu oyunun kendine mahsus bazı zorlukları vardı. Bütün sözlerinizi, ifade ve düşünce tarzınızı değiştirmeniz gerekiyordu. Telefonda başka, işte başka bir adam olacaktınız. Her ikisinin de kendi dünyası, kendi davranış biçimi, kendine mahsus psikolojisi vardı.

Artık ben büsbütün başka biriydim. Hayırsever, ancak seviyeli ve resmî. Telefonda o bana, beni anlatıyor; her hareketimi, her adımımı, yüzümün her ifadesini tahlil ediyordu. Çoğu zaman konuyu ben açıyordum, ama son zamanlarda buna ihtiyaç kalmadan konuşmaya başladığını hissediyordum. Büyük bir hevesle Seymur Beyden söz ediyordu. Rüstem ile telefon saatlerinde uzun uzadıya sohbet ediyor, ancak Seymur'a Rüstem'den hiç bahsetmiyordu. Genel olarak, onun telefon hayatı hakkında hiç kimsenin bilgisi yoktu. Buna sevineyim mi, üzüleyim mi, bilmiyordum. Bazen bana öyle geliyordu ki, bu konuda hiç kimseyle konuşmamasının sebebi, onun bana kayıtsızlığı ve bigâneliği idi. Bazen de aksini düşünüyordum. Düşünüyordum ki o, bunu en titrek, en aziz, en sırlı duygusu olarak saklıyor, hiç kimseye açmak istemiyor. Tuhaf şeydi doğrusu, duygularım karmakarışık olmuştu. Düşünün, Seymur olarak, onun telefon hayatını kıs-kanıyordum. Gece sohbetlerinde ise, beni, yani Rüstem'i onun Seymur hakkındaki uzun uzadıya sohbetleri sinirlendiriyordu.

Bir defa ona:

-Gelin, dedim, birbirimize sen, diyelim. Çoktan beri tanışıyoruz.

-Peki, diye cevap verdi.

-Sağ ol, hayırlı geceler, dedim ve Medine benimle sen, onunla siz diye konuşacak diye çocuklar gibi sevindim.

Birden, ilk defa kendim hakkında, kendi ikinci «ben»im hakkında farklı bir şahıs gibi düşündüğüm aklıma geldi.

-Bana öyle geliyor ki, sen onun dengi değilsin.

-Ne biliyorsun? diye işveyle cevap verdi, belki o benim dengim değil.

Öfkeyle telefonu kapattım. Üç gün ona telefon etmedim.

İş yerinde ise, tatlı talı sohbet ediyorduk. Dairenin eski işçilerinden biri bize yanaşarak,

-Boşuna kendini yorma, dedi ve gülümsedi, şimdiye kadar kimse bu küçük hanımın kalbini fethedemedi.

Üçümüz de güldük, Medine gittikten sonra sözüne şöyle devam etti:

-Rahibe gibi bir şey, hiç kimse onun kalbine giden yolu bulamıyor... Vefalı kadınmış doğrusu. Kocasını bundan kaç yıl önce ölmüş.

Kocasının pilot olduğunu, uçak kazasında öldüğünü, öğrendim.

O gün işten geç çıkmıştım. Kapıdan çıkarken Medine'nin daktiloda bir şeyler yazdığını duydum. Onun uzun, ince parmakları vardı ve o, daktiloda yazarken, piyano çalıyor, sanırdınız.

Gece ona telefon ettim.

-Merhaba.

-Merhaba. Demek ki senin kendini kaybedip, öfkelenme huyların da varmış. O gün niçin telefonu yüzüme kapattın? Sana inat bugün Seymur beni eve kadar getirdi.

-Nasıl? diye şaşkınlıkla sordum. Şaşkınlıktaki samimiyetime inanabilirsiniz.

-Elbette, işim çoktu. Geç çıktım. O da beni eve kadar geçirdi. Çünkü o, nazik bir adamdır.

«Daha doğrusu, kaba ve akılsızın biridir.» diye düşündüm. Hay akılsız başım, o geç kalmıştı ve ben vedalaşarak çıkıp gittim. Onu götürmek aklıma gelmedi. Başka bir şeyi de anlamıştım. Anladım ki, onu eve kadar götürmeyi teklif etsem, hayır demeyecek, hatta hoşuna bile gidecekti. Belki de, telefonu öfkeyle kapattığım için beni, yani Rüstem'i kızdırmak istiyordu. Demek ki, o bana, yani telefon arkadaşına da kayıtsız değildi. Ancak bunu nasıl anlamalı? Bunu bir gün öğrenebilecek miyim? Şüpheler, varsayımlar arasında şaşırıp kalmıştım. Ama bir şeyden tam olarak emindim, bir dahaki sefer işten geç çıktığında ne yapmam gerektiğini iyi biliyordum.

Biz, ikimiz, geliş gidişleri azalmış, تنها sokaklardan geçiyorduk ve ben ona sordum:

-Peki akşamları boş zamanlarınızda ne yaparsınız?

-Evde otururum, dedi.

-Evde yapayalnız oturuyorsunuz, öyle mi?

-Evet, niye sordunuz?.. Okurum, radyo dinlerim.

Acaba radyo konusunda konuştuklarını şimdi de söyleyecek miydi? Ancak, sözü başka konuya getirdi ve ben bunun için ona minnettardım.

-Bu da benim pencerem, diye üçüncü katı gösterdi.

-Belki merdivenler karanlıktır, izin verin sizi yukarıya kadar geçireyim.

-Hayır, dedi.

Ancak ben geri çekilmek istemiyordum.

-Belki beni evinize davet edersiniz.

-Memnuniyetle, ancak vakit geç oldu. Saatine baktı ve ben onun asabileştiğini hissettim.

-Geç mi? Siz bu kadar erken mi yatarsınız?

-Hayır, ama... Huzursuzdu ve söyleyecek söz bulamıyordu.

-Peki, mademki bana bir bardak çay vermek istemiyorsunuz, gelin biraz daha dolaşıp hava alalım.

Cevap vermedi. Birkaç defa onun evinin etrafında gezindik. Ben evine gitmeyi çok istiyordum. Telefon sohbetlerinden bana böylesine aşına olan bu yarı aydınlık evi, rodyoyu ve yumuşak koltuğu görmek istiyordum. Belki de o gün beni evine davet etseydi, ona her şeyi anlatacaktım.

Ancak, giriş kapısının önünde ayrılırken o, elini çabucak bana uzattı.

-Peki, şimdilik hoşça kalın Seymur Bey. Çok teşekkür ederim. Hayırlı geceler.

Gülümsedi, anî olarak dönüp kaçtı.

Onun ayak seslerini dinliyordum ve birden her şeyi anladım. Onun niçin acele ettiğini, asabileştiğini, niçin sık sık saate baktığını anladım. O, telefon zevkine geç kalmaktan korkuyordu. Benim telefonuma.

Birkaç gün sonra bizim mes'ul müdür, toplantıda akşam bir konuşma yaptı. Ben söz aldım ve onu yerin dibine batırdım. O bana cevap vermedi ve ben ona acıdım. Kaç yıldır gazetede çalışıyor, her hâlde şimdiye kadar hiç kimse onunla bu tarzda konuşmamıştı. Üstelik herkesin içinde.

Toplantıdan sonra, içim rahat değildi. Evvelâ, tamamen haklı değildim; ikincisi, Firuz'un tavsiyelerini hatırladım; üçüncüsü, bu işten de ayrılmak istemiyordum. Çünkü Medine burada çalışıyordu. Mes'ul müdürün odasına gittim, özür diledim.

Gece Medine'ye telefon ettiğimde ne söyleyeceğini biliyordum.

-Biliyor musun Rüstem, -sesinde bir canlılık ve heves vardı-, bizim Seymur meğer ne mert adammış. Bugün ben yoktum, ama herkes bundan söz ediyor. Toplantıda kalkıp mes'ul müdürü yerin dibine sokmuş; ağzına geleni söylemiş. Biliyor musun dairede herkes bunu konuşuyor. Şimdiye kadar onun bir dediğini iki eden kimse olmamıştı. Üstelik onca insanın içinde rezil etmiş.

-Bilirim, dedim, bu tip insanları çok iyi bilirim. Toplantılarda ateşli nutuklar atarlar, insan içinde asıp keserler, ama sonra yalnız kalınca gidip özür dilerler. Her hâlde senin Seymur'un da toplantıdan çıktıktan sonra azarladığı adamın yanına gidip, kimse yokken ayaklarına kapanıp yalvarmaya başlamıştır.

Kederli bir sesle:

-Canım niye böyle konuşuyorsun? dedi. Niçin onu sevmiyorsun?

-Çünkü, sen onu seviyorsun. Ben de seni seviyorum.

-Ne güzel. Hepimiz, birbirimizi seviyoruz.

-Sen daha alay et, bakalım. İşin kötüsü, onunla görüşüyorsun, yüz yüze konuşuyorsun, sinemaya gidiyorsun.

-Sinemaya mı? Onunla sinemaya gittiğimi nereden çıkardın?

-Gitmemen için bir sebep mi var?

Güldü. Anlaşılan bu fikir onun hoşuna gitmişti.

-Benimle, sadece telefonla görüşüyorsun.

-Canım biz seninle konuşmuştuk ya.

-Sen benim hakkımda ona bir şey söyledin mi?

-Ne diyorsun? Ben bu konuda hiç kimseye, hiçbir zaman bir kelime bile etmeyeceğim. Bu benim için, nasıl söyleyeyim, -bir an sustu, kelime aradı- mukaddes bir şeydir.

Ertesi gün biz onunla sinemaya gitmiştik. Film, stajyer pilotlar hakkındaydı. Medine duygulanmıştı. Belki de bundan dolayı, içini açmak ihtiyacındaydı. Bulvar boyunca yürüyerek eve dönerken, ölen kocasından bahsediyordu. Diyordu ki, bizim bütün ömrümüz göklerde geçti. Göklerde tanıştık. O pilottu, bense sıradan bir yolcu. Sonra ben onunla daima beraber olmak için hostes olarak çalışmaya başladım. Evlendik. Bakû'dan Moskova'ya, Moskova'dan Bakû'ya uçuyorduk ve uçakta تنها bir köşe bulup öpüşüyorduk. Sonra hamile kaldım, izne ayrıldım. Son defa onu uçağın merdivenlerine kadar uğurladım.

Ayrılırken onların dudakları arasında mesafe yoktu, ama bilmiyorlardı ki bu mesafe, hayat ile ölüm arasındaki mesafeydi. Sonsuz gökyüzüyle, onun bir daha dönmeyeceği gökle yer arasında, Medine'nin onu daima bekleyeceği yer arasındaki mesafeydi.

Uçak havalandığında Medine onun ardından su döktü. Her hâlde havacılık tarihinde ilk olarak, çağdaş bir pilotun ardından, bin yıl önceki gelenek gereğince su dökülüyordu. Sonra o, havalandı. Sonra, yağmur yağdı.

Medine yavaşladı, bir şeyi dinlemeye başladı. Bir süre sonra bu uğultuyu ben de işittim ve anladım ki, o bu sesi herkesten önce işitiyordu. Gökyüzünde hareket eden rengârenk ışıklara bakıyorduk. Medine dedi:

-Onun kabri oradadır. Hanımlar, kocalarının kabrine giderler, ben de gökyüzüne bakıyorum.

Sonra Medine bana, bazı akşamlar havaalanına gittiğini, bir köşede durarak, kalkan, inen uçakları seyrettiğini söyledi. Sonra çocuğunun ölü doğduğunu, kocasından bir yadigârın bile kalmadığını da ilâve etti.

Elimi onun yüzüne uzatarak gözyaşlarını sildim, sonra deli gibi onu öpmeye başladım. O:

-Hayır, hayır, hayır, yapma diyordu ve ben git gide bu sözleri daha güçlükle söylediğini hissediyordum.

Onu geçirdim ve derhâl telefon ettim.

Sesi heyecanlı, heyecanlı olduğu kadar da neşeliydi ve ben bütün romantiklere, havada, yerde, denizde ölmüş bütün bîçarelere acıdım.

-Biliyor musun, dedim -artık iş yerinde de onunla, «sen » diye konuşuyorduk- dün ayrılır ayrılmaz, sana telefon ettim, telefonun meşguldü. Gecenin o vaktinde kiminle konuşuyordun?

Bunu hiç beklemezdim. Rengi kaçtı, yüzü gerginleşti; fakat kendini çabuk topladı ve dedi:

-Her hâlde yanlış numara düşmüştür. Ben gider gitmez yattım.

-Dün seni rüyamda gördüm.

-Tuhaf doğrusu, hayatta hiç görmediğin birini rüyanda nasıl görürsün?

-Sesini gördüm rüyada. Bir de «Neringa» markalı radyonu.

-Radyoyu anlayabiliyorum, ama sesimi nasıl görebilirsin, hiç aklım almıyor. Sence ben nasıl biriyim? Hiç beni hayal edebiliyor musun?

-Elbette. Uzun boylu, uzun bacaklı, uzun saçlı. Onun asıl görünüşüne uygun olmayan şeyleri söylüyordum.

-Aferin sana, doğru tasvir ediyorsun. Artık ben her gece senin rüyana gireceğim.

-Galiba sen yalnızca benim rüyama girmiyorsun.

-Yine başladın mı?

-Hayır, biliyor musun, derler ki, Mehin Banu her gece yüz kişinin rüyasına girermiş. Ya senin tirajın kaç?

-Ben tek nüshayım ve ancak senin rüyana girerim. Sen benim gözümün nurusun.

-Sana sonsuz minnettarım.

-Dinle beni, gözümün nuru, bir konuyu sana danışmak istiyorum ama, rica ederim, kendini kaybetme, kıyameti koparma, telefonu da kapatma.

Ben bu sohbeti üç gündür bekliyordum. Üç gündür bu konuda niye konuşmuyor, diye merak ediyordum.

-Dinle ama, önce yanına sakinleştirici koy.

-Peki, yüreğime indirme.

-İyi öyleyse, bundan üç gün önce Seymur bana evlenme teklif etti. Dayanamadın, değil mi?

-Hayır, dedim. Ne cevap verdin ona?

-Henüz hiçbir cevap vermedim. Sana danışmak istiyorum. Çünkü sen benim en iyi, en aziz dostumsun. En aziz arkadaşımısın.

Kadın psikolojisi gariptir. Başkasına âşık oldu mu, sen en iyi dost, en yakın arkadaş olursun.

-Hayır, olmaz, dedim. Tuhaf olan şey, bunları söylerken samimiydim. Hiç kimseyle evlenme. Benimle evlen, seni seviyorum. Hey Allah'ım, keşke telefonda evlenmek olsaydı.

O, kahkaha attı, biraz sinirli ve yapmacık gülüyordu.

-Akıllı ol. Sen henüz çocuk sayılırsın.

-Ben mi? Nereden biliyorsun, sen beni görmedin ki.

-Ben böyle hissediyorum, her şeyden hissediyorum; sesinden, huyundan, bana duyduğun alâkadan. Yalvarırım sana, hep böyle kal. Büyüme için acele etme.

-Nereden biliyorsun? Belki ben senin Seymur'undan da büyüğüm.

-Hayır, hayır, azizim. Kadın hisleri hiçbir zaman yanılmaz.

Bu, tam bir komedydi, ama benim gülecek hâlim yoktu. Nedendir bilinmez, gerçekten de, büyük acı çekiyordum.

-Hayır, olamaz Medine, diyordum. Peki ben ne yapacağım ? Sana telefon etmeme, kocan izin vermeyecektir.

-Düşünüp bir çözüm buluruz. Üstelik telefon arkadaşlığı, hıyanet değildir, günah da değildir. O vakte kadar senin evinde de telefon olacak, o zaman ben sana telefon edeceğim.

Ancak, bunun mümkün olamayacağını ona nasıl anlatabilirdim ki...

-Anla beni, diyordu. Sesi ciddî ve kederliydi. Bak, siz erkekler, bazen yalnızlıktan şikâyet edersiniz. Benim içimden gülmek geliyor; çünkü siz asıl yalnızlığın ne demek olduğunu asla anlayamazsınız. Öyle bir yalnızlık ki, onu an-

cak kadınlar anlayabilir. Gece uyanırsın, duvarlar üstüne üstüne gelir... Neyse, üzücü şeylerden konuşmayalım. Sen ne dersen, onu yapacağım. İstersen, kabul etmeyeyim.

Ben ona ne diyebilirdim? O, sustu, sonra uçak gürültüsü duydum ve bunun en iyi cevap olduğunu anladım. Anladım ki, hiçbir zaman, bizim hiçbirimiz; ne ben, Rüstem, ne de ben, Seymur, onun ölen kocasının yerini asla tutamayacaktık.

O akşam işten sonra ilk defa beni evine davet etti. Ben binayı ve kaçınıcı katta oturduğunu biliyordum, ama daire numarasını bilmiyordum. Karanlıkta başka kapıyı çaldım. Açan olmadı. Bir kibrit yaktım ve kapıya iliştirilmiş, «Anahtar komşudadır» yazılı notu gördüm. Notu görür görmez, melodiler aklıma geldi ve yanlış kapıyı çaldığımı anladım. Dönüp karşıdaki kapıyı çaldım.

«Neringa» markalı radyosu, yumuşak koltuğu, her şey, her şey benim hayal ettiğim gibiydi.

-Seymur, hemen şimdi sana güzel bir müzik çalacağım, dedi. Sen dinle, ben de çay koyayım.

Sonra ben onu öpüyor, kucaklıyor, okşuyordum. Kadınlığının hoş ve derin sızıyla ona geri döndüğünü hissediyordum. Duvarın ardından, çok yakınlardan, piyano sesleri gelmeye başladı. Birden o benim kollarımdan sıyrıldı ve bir şeyleri dinlemeye başladı. Ben de dinliyordum. Biliyordum ki, birkaç saniye sonra ben de bu gürültüyü, uçak gürültüsünü dinleyeceğim. Fakat uçak gürültüsü filan yoktu. Birden Medine'nin neyi dinlediğini anladım. Medine'nin kulağı telefonda idi. Bu vakitlerde o, telefon ederdi.

O, yani ben.

Biliyordum ki, o artık telefon etmeyecek, bir daha asla telefon etmeyecek. Ama bir an ben de ümit ettim, ben de bekledim ve ben de mucize arzuladım, istedim ki, telefon çalsın.

Telefon susmuştu.

AKT.: FATMA ÖZKAN